

42.

FAMA

13-26 VIII 2012

ŚWIDOUJŚCIE

FAMA.ORG.PL

Miejsca Literatury

2

Marta Marciniak

co to jest właściwie ta poezja slamowa?

co to jest właściwie ta poezja slamowa - pyta mnie tak typ
drżą mu ręce i te słowa to ty jesteś slamerką ale w ogóle
co to znaczy? że powiesz tutaj wierszyk i ktoś ciebie zobaczy?
też sobie zaczęłam zadawać te pytania i do niczego nie doszłam
chyba że chodzi o wyznania może mi nie wyszło
w zwyczajnej poezji nie było dosyć fajnie nie miałam tej finezji
nie miałam kontekstów nie miałam płynnej frazy
no a z prozą to raczej nie jest mi do twarzy bo właściwie o co chodzi
że stajesz na scenie i mówisz historie o Annie czy Milenie i że mówisz nieskładnie wyrazy obrazy
ale mówisz to jakbyś miała mieć orgazmy
ja-ty-my-oni-to-nie-boli-to-o-broni i kogoś to jara możesz powiedzieć o mnie
stoi tutaj lala i udaje peję i pije do wszystkich czy ona ma sumienie ona jest
słaba ona jest odwaga to nie przekonuje to jej wcale nie ratuje i zaraz dasz mi punkty
zaraz mnie ocenisz szczerze ale to zależy czy nad ranem przy mnie leżysz czy wypijesz
ze mną piwko po całej tej imprezie czy zapalisz jointa w to bardzo mocno wierzę
skończyła się miłość zaczęły się wiersze tak ktoś powiedział ale co było pierwsze
wiersze czy miłość w moim wypadku pierwsza była miłość chleb i wino w parku
a potem były wiersze jak teksty comy i wtedy po raz pierwszy uciekłam ze szkoły
sto takich historii mam je wszystkie tu drogą kropelkową sprzedaję je w ten mruk

co to jest właściwie ta poezja slamowa? czy to ma być jakiś
zwrot w stronę boga czy to ma być jakiś strumień świadomości
czy może to jest raczej wodospad z mojej złości frustracje
konotacje inne trudne słowa i historie wytworne sztuczna nudna mowa
jak dla mnie to próba zwyczajnego przybliżenia że poetą może być
każdy jeśli ma trochę natchnienia albo trochę historii i trochę odwagi
trochę zmęczenia i sporo dystansu do tego całego wiecznego seansu który
nazywają życiem pijmy więc szybko zanim wszystko nam zniknie forever alone ktoś za nami
krzyknie odbijam od tematu kończy mi się czas 3 minuty szybko i puenta mówię pass więc po
dłuższych rozważaniach na scenie czuwaniach mogę powiedzieć

że właściwie ta cała poezja slamowa to są właśnie te dłonie i te oto słowa

SLAM

impreza zamknięta

18 sierpnia

sobota

16:00

Areszt Śledczy w Świnoujściu
ul. Piłsudskiego 25

ZAPISY

Agnieszka Kochaniak
aga.kochaniak@fama.org.pl
503 034 510

wstęp tylko dla osób zapisanych
konieczny dokument potwierdzający
tożsamość

miejsca literatury
FAMA 2012

SPOTKANIA

Agnieszka Hordyska

O mieście i ludziach z Andrzejem Stasiukiem

Nastrojowo oświetlona sala „Centrali”. Na scenie pojawia się prowadzący – Darek Foks, zaproszony – Andrzej Stasiuk i szklanka piwa. Zabrakło miejsc siedzących i sporo osób uczestniczy w spotkaniu stojąc. Na wyświetlaczach aparatów cyfrowych raz po raz pojawia się twarz autora „Murów Hebronu” i „Galicyskich opowieści”. Tylko czarny labrador z kartonikiem, na którym napisano, że jest VIP-em, nie jest zainteresowany i leży tyłem do sceny.

Tematem spotkania są „Miasta i ludzie”, więc nic dziwnego, że Andrzej Stasiuk został poproszony o przeczytanie tych fragmentów swojej najnowszej książki p.t. „Grochów”, w których opisuje życie w raczej niepopularnej warszawskiej dzielnicy. Słuchamy o Placu Szembeka z dzieciństwa pisarza i o umieraniu, które kiedyś było abstrakcją.

Prowadzący nie chce jednak, żeby spotkanie było monomiastowe. Nawiązując do podróży pisarza do Pekinu i Ameryki, zadaje pytanie: „Które miasto jest najlepsze, a które jest najgorsze?”. Andrzej Stasiuk rozpoczyna opowieść o odległych zbiorowiskach bloków i ludzi. Zaznacza, jak wiele kontrastów można znaleźć tam, gdzie obok kulturalnych kawiarni rozlega się wrzask ustawiaczy taksówek. Opowiada też o Ameryce, którą znał, zanim ją zobaczył - „Hollywood nie kłamie”.

Szybko zaczyna się rozmowa ze słuchaczami; reflektory oświetlają zarówno pisarza na scenie, jak i widownię. Zainspirowany pytaniami Andrzej Stasiuk, mówi o tym, że lubi Zachód, jednak dopiero na Wschodzie

refleksje wciąż są otwarte, nie ma wszystkich odpowiedzi. Poza tym tak jak po jednej stronie Niemiec i Portugalii jest po prostu ciasno, po drugiej rozciąga się prawdziwy ocean ładu. Odpowiada też na pytania niezwiązane z tematem przewodnim, mówiąc o tym, jak czuje się osoba, która staje się bohaterem książki i że wcale nie uważa filmu „Gnoje” za dobry.

Gdy występ zostaje oficjalnie skończony, do pisarza podchodzą czytelnicy z książkami do podpisania. Jeśli oczekiwali mocnej atmosfery, mogą czuć się zawiedzeni – było pogodnie i refleksyjnie. Jeśli chcieli lepiej poznać autora lubianych i kontrowersyjnych tekstów, podczas otrzymywania autografu mieli szansę na chwilę rozmowy.

fot. Karolina Falkiewicz

fot. Karolina Falkiewicz

Trzy pytania w kularach do Олександр Ірванець

Wywiad przeprowadzony został w kularach klubu Centrala, tuż po spotkaniu z Олександром Ірванцем, w czwórkę, w chmurkach dymu z fajki przy herbacie z krupnikiem i espresso z wiśniówką.

Rozmowa miała charakter nieoficjalny, autor opowiadał o swoich przygodach w różnych zakątkach globu. Na przykład o nocnym grillu z Meksykanami w nowojorskim Central Parku, o pracy w Lublinie w latach dziewięćdziesiątych, o przemyśle wódki i papierosów. Później było poważniej, to znaczy o początku życia na ziemi i o uzyskiwaniu wolności.

Олександр Ірванец, rocznik 61', urodzony w Lwowie, to uznany ukraiński prozaik, poeta, niekiedy dramaturg. Razem z Wiktorem Neborakiem i Jurijem Andruhowyczem należy do grupy literackiej Bu-ba-bu, która dokonała w poezji ukraińskiej takiej zmiany, jak w poezji polskiej BruLion. Irwaniec posługuje się groteską, uważa, że sens życia polega na szukaniu sensu, w planach wydawniczych ma dramat o granicy polsko-ukraińskiej.

T.R.: Wcześniej powiedział pan, że Polacy i Ukraińcy mają podobną mentalność. Czy poezja tych dwóch krajów również jest podobna?

O.I.: Wy jesteście w poezji w Europie. Rozumiem przez to, że rymy pojawiają się już tylko w piosenkach. Ukraiński język jest bogatszy, do dziś można pisać rymowane wiersze, białe pojawią się dopiero za pewien czas. W języku ukraińskim, w przeciwieństwie do, na przykład

polskiego i francuskiego, nie ma stałego akcentu, jest więcej przestrzeni dla kombinacji poetyckiej.

Polska pisze jak Europa, ale tematyka jest taka sama – śmierć, miłość, przemijanie, jak i w Ameryce, Australii, Nigerii. Poeci wszędzie piszą o tym samym.

T.R.: Jak pana zdaniem powinna wyglądać poezja?

O.I.: Jednemu z rosyjskich klasyków, zamężonemu w łagrach, zadano podobne pytanie. Po rosyjsku ma ono również drugie znaczenie – co poezja jest ludziom dłużna. Odpowiedział, że poezja, nie musi, ona istnieje. Więcej zobowiązań społecznych ma proza, dramat, a poezja po prostu jest, jest wolna, płynie z duszy, przepraszam za patos.

T.R.: Podczas rozmowy prowadzonej przez Darka Foksa kilkakrotnie wspominał pan o anarchii. Czy uważa pan, że może ona zaistnieć jako ustrój polityczny?

O.I.: Jestem wykształconym anarchisto-syndykalistą, ale uważam, że państwo musi być, ale im go mniej w życiu, tym lepiej. Państwo potrzebuje podatków od obywateli, ale im bardziej zbliża się do totalitaryzmu, tym więcej potrzebuje naszego czasu, energii, zebrań partyjnych. Państwo musi istnieć, przykro mi to mówić, ale to prawda. Istnieją jednak pewne precedensy, jak na przykład komuny hipisowskie w Ameryce, w Europie Zachodniej. To może istnieć, jeśli ludzie są wykształceni, rozwinięci. Dopiero kiedy pojawia się jakiś cham, czy dureń i popełnia przestępstwo musi włączyć się państwo.

Mateusz Marek

Króliczek

Mieliśmy króliczka
którym się zajmowałem
jako konserwator
w przedszkolu
wymyśliłem takie zajęcia
brałem grupkę pięciolatek
i uczyłem ich eksploatacji
i obsługi miniatarki króliczka

chciałem coś po sobie zostawić
chciałem żebyś mnie zauważyła
bo dobrze się nam gadało

dzieciom średnio się podobało
łatwiej zapanować nad własnym życiem
niż nad grupką pięciolatek

zwolnili mnie bo
nie pękła żadna rura
jedyne co mogłem robić
to grabić liście
z parkanów i skwerów

odkrywałem że dla Ciebie
jestem jak one
bynajmniej nie chrupiący

tłumaczyłaś coś
czego do dziś nie rozumiem
czym się różni małe a
od dużego a

raz odpadł obrazek i mogłem go przybić
by dobre widoki wróciły na stare miejsce
byś zobaczyła że tak potrafię

chyba

niechętnie uczyły się dzieci
musiałem odejść
nikt mnie nie powstrzymał
nie wiem co się stało
z króliczkiem
odkąd miałem pięć lat
nie wiem co się stało
z króliczkiem

fot. Paweł Łęczuk

Tadeusz Rubik

Lipiec

spalimy nasz zielony stateczek
w dziurawej butelce
popłyniemy nago
wplaw byle dalej w ocean

obietaj mi że to nie będzie Pacyfik

obietuję że nie będzie to ocean spokojny
przeplniemy cieśniny
odszukamy twój własny
twój własny przyłodek Horn

obietaj mi że to nie będzie Pacyfik

obietuję że nie będzie to ocean spokojny
rozlejemy ropę naftową
nasze imiona brzmią
właśnie jak dwa tankowce

obietaj mi że to nie będzie Pacyfik

w ziemi ognistej będziesz
jedyną biedronką
o dwóch bursztynowych kropkach

obietaj mi że to nie będzie Pacyfik

obietuję że nie będzie to ocean spokojny
będziemy spać na plaży
do pasa w wodzie
od pasa na piasku

obietaj mi że to nie będzie Pacyfik

Agnieszka Hordyska

Podróżka

Już od dawna zbieram słomę
Fioletowe chłodne kwiaty
Będę mościć gdzieś za domem
Gdzieś za żalem gdzieś za miastem

Gniazdko w oszukańczym czasie
Wciąż za długim i za prędkim
Będę sny żarliwe gasić
Będę szukać Twojej ręki

Wróbel; niech tam będzie wróbel
Człowiek? Najprawdziwszy człowiek
Prawie z lustra zdobny w nudę
W lody w wilgoć powiek

Tak się zbieram czas się pruje
Rzucam kwiatek wiatr go łapie
Chyba jednak nie zbuduję
Tylko rękę daj a trafię

Piotr Oprządek

Dworzec (fragment opowiadania)

W jednym ze ślepych odgałęzień korytarza zobaczyła kłęczącego człowieka z plecami i rękoma przyklejonymi ściśle do ściany. Zatrzymała się, poczuła bowiem coś więcej niż strach i obrzydzenie. Młody mężczyzna zdawał się podejmować żalosne próby oderwania się od muru, drgał konwulsyjnie i raz po raz wyszarpywał się gwałtownie do przodu, co za każdym razem kończyło się grymasem bólu powracającym na twarz. Mimo zniszczonej fizjonomii pokrytej siatką blizn i zadrapań, potężnej budowy ciała i wyblakłych tatuaży wystających spod postrzępionego ubrania budził współczucie, może nawet cię zaufania. Spojrzał w jej stronę błękitnym spojrzeniem przytłumionym przez ogrom cierpienia i ze zdwojoną determinacją rzucił się przed siebie, po czym od razu skulił się z sykem na tyle, na ile pozwalało mu jego dziwaczne położenie. Do oczu nabiegły łzy, poszczerbione zęby zagryzły się na wargach. Szarpnął sobą jeszcze pół tuzina razy zanim bezwładnie zawisł na swym płaskim krzyżu z betonu. Zbliżyła się do niego na wyciągnięcie ręki i dotknęła krótko ostrzyżonej głowy męczennika. Uniósł ją ostatkiem sił i wbił w kobietę spojrzenie tak przenikliwe i przepelnione zarazem beznadzieją i wolą walki, że mimo ostatnich przeżyć zdołał ją do cna poruszyć.

-Przyrośłem do ściany... - wycedził

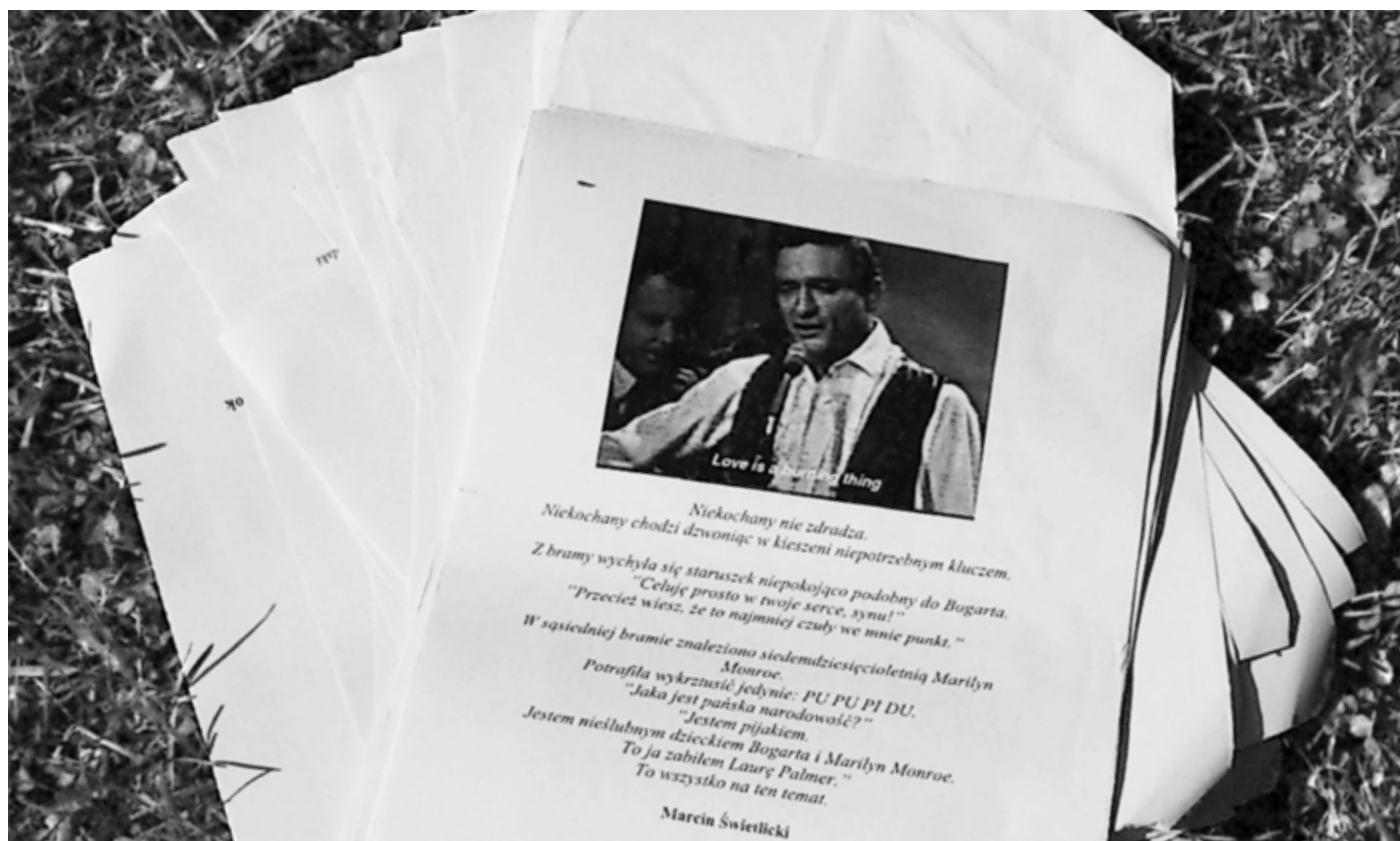
- ...już się stąd nie wyrwę.

I nagle rzucił się do przodu tak potężnie, że zdawało się, że wyrwie razem z sobą połać muru. Z gardła wydarł się żalosny jęk, szyja wyciągnęła się jak sprężyna, po czym zawisła bezwładnie nad torsem. Umęczony młodzieniec zapadł w odrętwienie spowodowane bólem, bliźniaczo podobne do snu, lecz niedające odpoczynku, jedynie chwilowe zapomnienie.

Maksymilian Salski

Drzwi

Lśniącą klamka mieni się w zagadkowym świetle księżyca.
Czy nęci cię ona?
Ocieżała łapa czy rozochociona rączka?
Chwyć, skieruj w dół.
Czy pragniesz wiedzieć co jest po drugiej stronie?
Obmierzył wąż strachu zaciska twoją szyję.
W śmiertelnym uścisku karmić się będzie ciekawością
z twych oczu.
Jeden ruch a gad zniknie.
Centymetry dzielą cię od źródła spełnienia.
I gdy chcesz, czujesz, niemal robisz.
Słyszysz kroki.
Przez korytarz wyobraźni płynnym ruchem zmierza ku
tobie mroczna postać.
A w tej jasnej ciemności widać tylko jej oczy koloru śmierci.
Czy gotów jesteś złapać za klamkę?
Z jednej strony ty- niezdecydowany
Z drugiej strony to- niezdecydowane
Niemiły chłód lśniącej zagadki.
Oboje chwytaacie ją z różnych stron.
Ale nikt nie wyjdzie stąd żywy.

fot. Paweł Łęczuk

Maksymilian Salski

Wielcy wiedzą

Umarli tytani, herosi, bogowie

monstrualne konstrukcje
łamią się jak suche kijki
pod naciskiem cewki
uciekającej sarny

Król tworzenia z królową zniszczenia
pod rękę idą przez ogród chaosu

maluczcy z nadzieją
zbierają kwiaty
wyrastające spod stóp
idealnej pary
chcąc znaleźć lek

Lecz wielcy wiedzą
nic nie wyleczy
życia ze śmierci.

Maksymilian Salski

Pożegnanie

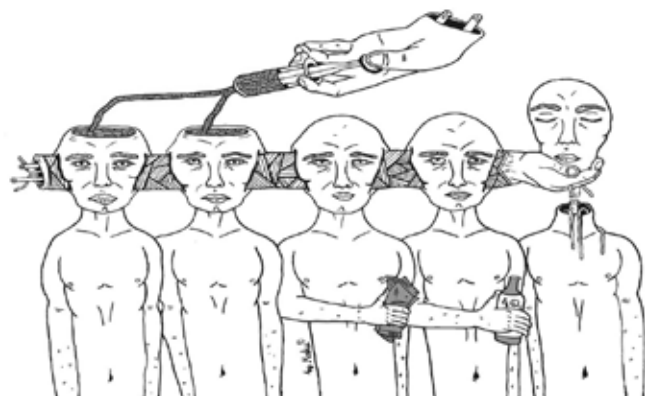
...nadeszła noc
a po niej dzień
lecz promienie życia
nie miały już sensu
bo cień uciekł
wraz z ostatnim
blaskiem księżyca...

Maksymilian Salski

Tryumf świętości

biblio wolności
królowo pewności
księgo miłości
ojcze litości
matko nietykalności
synu nieśmiertelności
rodzino przyzwoitości
modlitwo wieczności
kościelne jedności
wrogowie sprzeczności
imitatorzy niezależności

To wyście zbudowali grób
Ludzkiej wolności

rys. Mateusz Kluczny

rys. Mateusz Kluczny

Biuletyn redaguje zespół uczestników sekcji literackiej.
Redaktor prowadzący: Paweł Łęczuk
Współpraca: Darek Foks
Skład i łamanie: Szymon Piasta
Zdjęcia: Karolina Falkiewicz, Tomasz Sikora, Paweł Łęczuk
Grafiki: Mateusz Kluczny

Jesteśmy. Będziemy. Dzieje się i będzie się działo.
Za nami trzy spotkania z autorami, pierwsze warsztaty
i otwarty mikrofon. Lucyny nadal nie odkopano, jednak
jest szansa na żywą maskotkę redakcji. Ma cztery nogi,
własny identyfikator i specjalne menu. Więcej o tym
w następnych numerach.

(Wasz) Redaktor prowadzący

